

LA TORNADA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Martelli, tiple lleu
artista de cor, hermo
que en la *Musete* fan
obté ovacions de pri

Xinerias

Ara que tothom parla dels xinos, parlemne nosaltres.

Los xinos abundan com formigas. Bastará dir que n'hi ha mes de quatrecent milions.

A la Xina hi ha la plana mes gran del mon, puig té 1200 kilòmetres de llargada, per 400 d'amplada.

De ciutats tampoch n'están malament los xinos, ja que 'n tenen mes de 1500.

Pekin, la capital, conté 2 millons y pico d'habitants.

Lo palau del emperador té 4 kilòmetres de circumferencia.

A Xina las personas grassas son molt apreciadas, porque hi ha allí la creencia de que com mes grassa es la persona, mes talent tè.

Al celeste imperi los *llarchs d'unglas* gosan de molt prestigi, y aixís es que molts xinos portan á la má esquerra, uns unglots de respectable llargada. Una má tan ben provehida, té tot l'aspecte d'uns arpiots.

Las xinas que no tenen lo peuhet de pinyó, no tenen *salida*. Per xó, desde petitas los hi posan los peus en prempsa, estrenyentlos hi ab unas cintas, y separantlos hi als 5 ó 6 anys un os del peu, operació que resulta una mica bárbara.

Los xinos no tenen gayre feyna en despullarse per anar al llit, puig dormen ab la mateixa roba que portan durant lo dia.

Las donas xinas, joves y vellas, son molt coquetas y s'omplan lo cos de *potingas*. Tenen cosmétichs especials, pera las cellas, lo nás, las oreilas, los llabis, etc., etc.

A la Xina no hi ha presons ni presiris; pero en cambi s'aplican cástichs corporals terribles.

En cap lloch de la terra, abundan tant com allí los *arrossayres*. La Xina es una inmensa *Colla del Arrós*; no 's concebeix un xino sense arrós, com no 's comprén un italiá sense macarrons.

No obstant, los pobres tot ho troban bò, y sense cap classe d'escrúpol, menjan cuchs, ratas y bestias ofegadas.

Las forquillas no las coneixen, y per menjar se valen d'uns palillos de fusta ó de marfil.

Per lo que respecta á beure y fumar, no 's quedan enrera; passant la major part del dia bebent ayguar dent y fumant opi.

L'apendre de llegir y escriure resulta pe 'ls xinos un entreteniment un poch pesat, puig en la seva escriptura hi ha mes de 2000 signos.

Los xinos se casan molt joves concertant los pares las condicions del casament.

Lo dia de la boda 's coloca á la nuvia en una llitera molt adornada y tancada ab clau, sent així portada en mitj d'una numerosa comitiva; son parent mes próxim té la clau de la llitera y al arriuar á son destí la entrega al nuvi.

En quant á debers matrimoniales, los xinos son de la manega ample, poguent l'Emperador y 'ls grans del Estat tenir, segons la lley, concubinas.

Los demás xinos tenen d'ensalivar, escepció feta de quan las sevas respectivas esposas han arriuat als 40 anys sense tenir fills, en quin cas poden aumen-

tar la familia ab las concubinas que consideran necessarias.

Desde la edat de 10 anys los homes viuen absolutament separats de sas germanas.

Los pares poden vendre á sos fills per pobresa ó per capritxo.

L'Emperador se titula *Fill del Cel*, y quan ell passa pe l carrer tè d'agenollarse tot bitxo vivent.

A Xina no 's coneixen los advocats, lo qual es una gran ventatja pera que arriuin á entendres los xinos que tenen alguna diferencia.

Als malalts se 'ls tracta com si fossin un pá de pessich, puig se 'ls receptan los pessichs hasta que la pell se cubreix d'unas tacas blavas y negras. Creuen que d'aquet modo fugen los mals esperits del cos del malalt.

La muller repudiada es condempnada á portar lo cap afeytat.

Aixís com nosaltres tenim un sol cel, y gracias, los xinos en tenen 28, y creuen que las ánimas fan cap á un cel ó altre segons los seus mérits.

Desde molt antich creman los xinos los cadávres dels alts personatjes y donan sepultura als demás, cuydant de deixarlos en la tomba varios aliments, per si 'l mort té ganas de menjar una caixalada.

Aqueixas son las principals costums xinas, las quals van modificantse cada día, gracias á las modernas comunicacions.

¡¡ Ojo!! Senyors Anunciants

Ab la fals, segant cibada,
un pagés de la Genú,
va desgraciarse la cara
y 's va fé un ull d'... vellut.

Va baixar á Vi'afrauca
y á casa en Pau Moraduiu
va llegi un rè o' que deya,
ab l e rras grossas com ruchs:

¡¡¡Ojo!!! ¡ Gran liquidacion!!
—A qui hi trobaré 'l que vull,
(va dirse) y á la boiga
en'rá l' home resolut.

U i salta taulells al veurel,
sens deixar i dir «Jesús»
va comensá á anomenarli
los géneros de cos úm.

—Qué vol; una barretina
ó un pantalon de velu?
mocadors de sí ó seda?
mitjons, mitjtas, peuchos?...

—Calli, calli; ab tants articles
no m'ha dit el que jo vull.

—Poser vol un trajo á mida.
Home, no hi 'via caygut.

—Tampoch me falta cap trajo.
¿Que no es prou bó 'l que ara duch?

—Que sab un hom,
—¡Voto á márfegas!

—Donchs, que vol?
—Vull comprá un ull

de vidre; 'l bó que venia
me 'l vaig fer mal bè pel Juny,

—No n veném d'aquest article.
—Que diu que nó? ¡Ay, jo 't refúim

Do'ncs no posin may mes ¡Oco!
si per cas no venen ulls.

FÉLIX CANA.

CHINA

Interessant llibret d'actualitat contenint gran copia de *Datos geogràfichs, polítichs, etc.* del Imperi Central Assiàtich, una relació detallada de la insurrecció dels *boxers y matansas dels cristians* seguit de un *estudi del famós problema xino-europeu.*

Consta de 16 planas ab numerosas ilustracions de *personatjes, tipos xinos y extrangers, defensa desesperada de la Legació Inglesa, combats, etc. etc.* y un **MAPA COMPLERT** del teatro de la guerra, l'únic publicat recentment á Espanya,

PREU 15 CÉNTIMS

NOTA: Essent limitat lo tiratge del follet **CHINA** encarreguem als venedors y coresponsals, que no s'adormin en los pedidos, pués no n'hi haurá per qui 'n voldrá.

Dirigirse pe 'ls pedidos á

RAMÓN ESTANY - S. Ramón, 6 - BARCELONA

CHINA sortirà pròximament

DEVANT D' UN CADAVRE

Per tú tot s' ha acabat: d' eix mon la escoria,
las miserias y enganys deixas per sempre,
pagant lo fer tribut que la Natura
de tots los ser nascuts ¡crude! reclama
¿Qué has fet, en aquest mon, durant la vida?.,
¿Has gosat un instant di xa completa?...
Nó; puig aquí la di xa no te estàda,
que sols eterns dolors sempre 'ns envoltan.

Contemplant lo teu cos fet com lo márbre,
s' agira en mon cervell frés ega idea:
¿perqué 'n tant breu intant se desmorona
una obra colosal que, per alsarla,
han sigut menes er tants anys y penas? ...
¿Aixó es obra de Deu, com s' assegura,
y feta ab perfecció? .. Lo qu' es jo ho duplo,
puig veig que 's suficient, per destruir-la,
que 'n un moment donat, l' hi feli l' ayre.

Per tú tot s' acabat. Mes nó. menteixo;
puig que desd' eix moment par tú comensa
lo do sa eternitat de pau y di xa
que 's gosa soterrat dintre la fossa...
tenint sempre ben lluny la farsa humana.

JOSEPH M.ª FELIU,

ESBARJO

Ayre de flors avuy per tot a lena
y veig mes pur lo blau del infinit,
tot es mes bell que 'ls altres jorns; la pena
ha deixat de reynar en mon esprit
qu' avuy ella m' ha escrit.

Enge'osits mos ulls la carta miran
com mirarian lo mes rich tresor,
sas ratulas totas tant d' amor respiran
que un cel fan d' aquest mon per lo meu cor,
¡qu' es dois lo seu amor!

Me parla de recorts, y d' anyoransas
pe 'ls jorns de goig que junts varem passar
de músicas y flors, y d' esperansas
en un ditxós y benhaurat demá...
¡quan tarda en arribà!

Me parla de sospirs, de visions bellas
d' aromas finas y de suaus pe ons
del tendrivoi piular de las aucellas
qu' enamoradas van fent saltirons
pe'ls febles branquillons...

Y ho diu tot tan bonich, ab tal dolsura,
que hi ve g en cada mot, un pá de mel;
per' xó dich qu' aque mon, ans tot tristura
avuy es pera mi, de ditxa un cel.

A. PINÓS

UN CASAMENT A LA XINA

La núvia acompanyada d' una numerosa comitiva es portada en una llitera tancada ab clau. Lo parent mes pròxim de la núvia es l' encarregat d' entregar al nuvi, en lo moment oportú, la clau de la llitera.

QUI ESPERA 'S DESESPERA

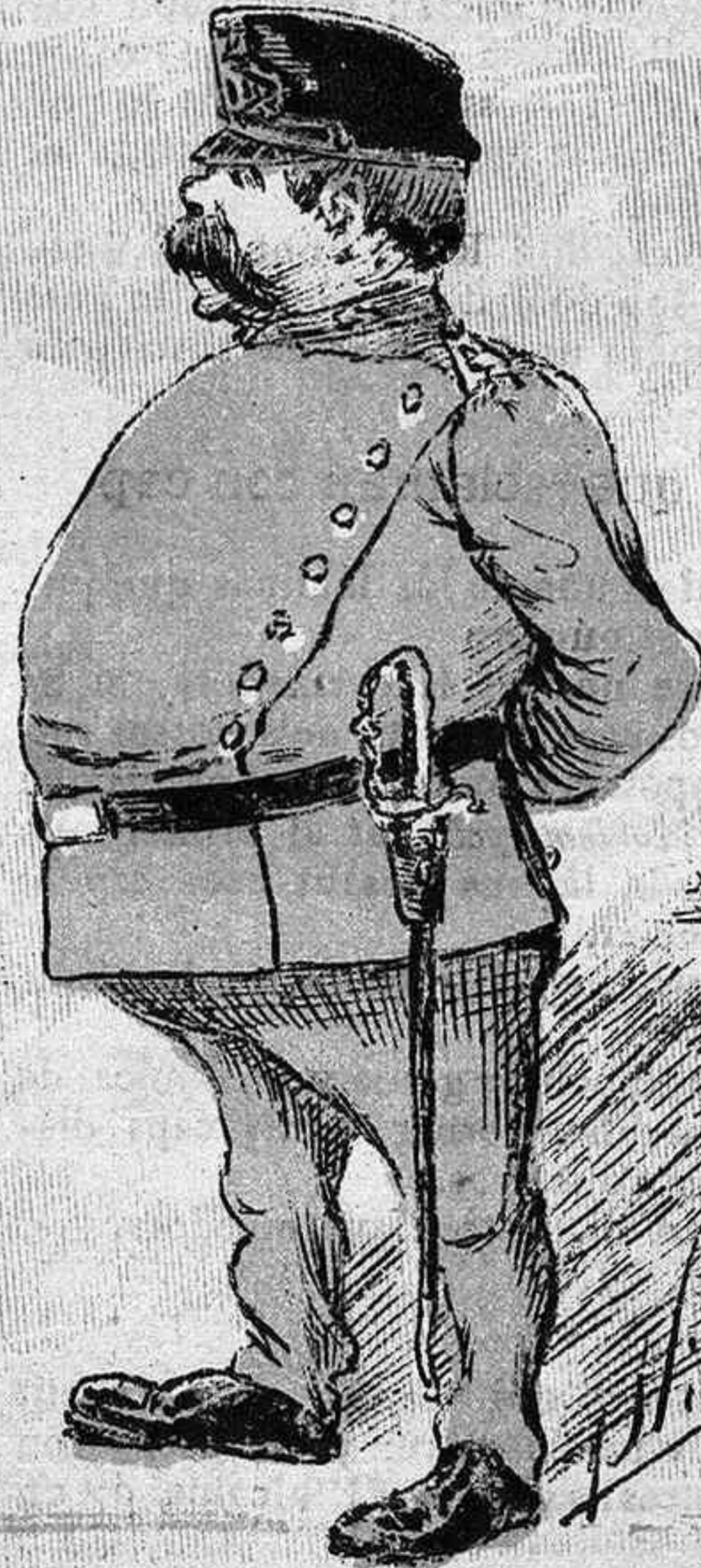
Esperant bauls

Esperant á qui no vé

Esperant al caloyo

Esperant lo relevo

Curiositats

Aquell problema peliagut

Nos referim al publicat en lo número 620, y tenim de manifestar que gracias á una distracció d'un dels nostres caixistas, qu' está enamorat, aparesquè equivocada la solució al primer dels dos procediments, inserta en nostre número anterior.

Dit caixista va menjarse la friolera de dos operacions.

La solució verdadera es la que segueix:

Procediment llarch

empleat per la pagesa

Ab la llet del pot gros, s' ompla 'l petit; la llet que aquet conté s' aboca al mitjà; torna á omplirse lo pot petit ab lo gros; s' ompla lo mitjà ab lo petit, y quedan dos porrons en lo gros, plé 'l mitjà y un porró en lo petit; luego s' aboca 'l mitjà al gros; lo petit al mitjà, lo gros al petit; y 'l petit al mitjà, y quedan quatre porrons de llet en lo pot gros y quatre en lo mitjà, després d' haver practicat vuyt operacions.

Devem manifestar també, que després d' haver entrat en máquina lo número passat, nos remeteren solucions al esmentat problema, los senyors, don Rafel Font, de Barcelona (Gracia); don Joseph Torras, de Llinás; don Bartomeu Aulina, de Olot; y don Miquel Bosch, de Tarrassa; havent sols lo primer de dits senyors enviat una solució adaptada al enunciat del problema.

Per lo tant l' indicat don Rafel Font, farà 'l favor de senyalarnos son domicili, y tindrem lo gust de servirli gratuïtament un trimestre de subscripció al nostre periódich.

Decapitats que reclaman son cap

Aquest es lo títol d' una de las láminas que publicuem en lo present número.

Com podrán veure nostres favoreixedors, hi ha en dita lámina varios caps separats dels cossos respectius, y estém disposats á otorgar igual gracia que al endevinayre del problema peliagut al primer que 'ns remeti la indicada lámina posant cada cap al tronch que li perteneixi.

La operació es entretinguda y sobre tot humanitaria.

Creym qu' ab un poch de goma y una mica de paciencia, no es cosa difícil tornar aquets caps dispersos á sos verders duenyos.

Desitjem bon acert als nostres favoreixedors.

*
**

D' alcaldadas, qui mes qui menos, n' ha sentit comptar pe 'l pare y per la mare; pero pocas son tan grossas com las realizadas per l' alcalde d' un poblet d' Espanya.

La mania d' aquest arcalde consistía en posar á tot arreu lletreros significatius.

A casa seva 's llegia en cada habitació:

«Sala en que 'l senyor alca.de s' afayta.

«Sala en que me j. 'l senyor alcalde»

«Arcoba en que 'l senyor alcalde dorm»

A la porta de casa seva hi havia un banch, en lo que va manar posar aquesta inscripció: «Banch per' sentarse.»

A la entrada d' un pont: «Pont per' passar lo riu»

No era menos xistosa la inscripció que hi havia en un camp de sa propietat, qu' ab lletras de mangra deya: «Está prohibit passar per aqui als animals, escepció feta del arcalde y la seva dona.»

Aquet mateix, fou qui discutint ab l' Ajuntament respecte de las funcions qu' havian de celebrarse ab motiu de ser la festa major del poble, digué:

«Si 's parla d' iluminacions y de fochs artificials, soch l' últim en apoyarlos; pero si 's tracta de corridas de burros, soch lo primer.»

*
**

Lo colmo de l' adquisivitat:

Se compta d' un subjecte qu' havent sigut ferit d' un tiro ab bala, no va denunciar al agressor pera poguerse quedar ab lo projectil.

*
**

¿Qui es lo personatge que va neixe primer que son pare, va casarse ab sa mare, va matar la quarta part del mon y fou enterrat en las entranyas de la seva avia?

Segons nos participa un fulano qu' ho sab tot y algunas cosas mes, aquet personatge es Cain.

Efectivament no havent nascut Adam, Cain va neixe primer que son pare; no sabentse que tingues germanas, y havent mort son germá Abel, lo natural es que 's casés ab sa mare; havent assassinat al esmentat Abel, va matar la quarta part del mon, per que hi havia solzament quatre personas; y sent Adam fill de la terra y pare de Cain, la terra, ahont fou aquest enterrat, era la seva avia.

*
**

¡Per bebedors los habitants de Sant Petersburg!

A pesar de que sa població no arriba á un milló d' ánimas, son tan aficionadas al mam que 's beuen diariament 10.000 ampollas de ví, mes de dos millions de porrons de cervesa y 1.600.000 vasos d' un licor espirituós conegut ab lo nom de boki

Com se veu, de ví n' colan poch, pero 'n cambi 'ls correspon per barba mes de dos porrons de cervesa y mes d' un vas y mitj del esmentat boki, que l' abokan qu' es un contento.

*
**

Lo menjar del Sultán de Turquía lo guisa un cuyner sol en utensilis de plata, y després de cuyt y preparat, 'l tapa y 'l sella. Un cop lo menjar á taula un ministre—una especie de Dito d' allá—á qui podríam anomenar lo Tasta-olletas, trenca 'l sello y menja una cullerada de cada plat avants que 'l Sultán.

Aqueixa costum se deu á la por que té 'l Sultán, de morir envenenat.

¡Es impossible que ab tals temors fassi bonas digestions!

Nosaltres fem uns lleugerissims ápats, guisats en ollas de terrissa, pero som mes felissos que 'l Sultán, perquè atenentnos a lo que diu 'l ditxo, menjém poch y pahim bé.

POT-POURRI

A la ciutat de Pekin,
han fet los boxers gran festa
tallant centenars de caps,
escapant milers de testas,
tant de xinos convertits
y de xinetas conversas,
cóm d' europeus cabelluts
y de blanques europeas...

En tot l' imperi xinesch
aquells dimonis ab trena,
han portat à sanch y á foch
la pobre gent d' a tras terras
que havia creat allí
nous enginys, novas riquesas.

A horas d' ara encare a gúns
—y entre e'ls nostre gran Silvela—
duptan de la certitut
d' eixa noticia funesta
y creuhen s' han respectat
las legacions europeas.

Encare que fos aixís
(cosa difícil de creure
perque 'ls tais embaixadors,
ab los dias que 's remenan,
ja haurían dat fé de vida
de qualsevulla manera)
encare que fos aixís,
¿no 's sab ja com cosa certa
que 'ls xinos han tallat caps
dels estrangers á centenars?...

Donchs, si es aixís, no ve pas
d' un ministre ni d' un rengle.
Los boxers han fet horrors
ab la colonia estrangera
y obraràn molt santament
si s' uneixen las potencias,
y 'ls pagan si fa no fa
ab la mateixa moneda.

Ab aixó ¡duro als xinets
y vinga un bon tip de llenya!
¡Tant de bó aquí 's fes igual
ab tots los que gastan trena,
que venen á sé 'ls boxers
d' aquesta infelissa terral

Gracias al embaixador
qu' Espanya gasta à Paris,
hem adquirit territoris
romenats del Riu Muni,
situats al á al mitx de l' Africa
ahont Jesús doná 'ls tres crits
y en una costa tan árida
y un clima tan incivil
qu' al ó, mes que una colonia
te de ser un cementir...

La extensió es molt gran, inmensa,
pero allí no hi ha cultius
ni corrents d' aygua, ni pobles,
ni vegetació ni .. 'ls mils
y está posat sota 'ls tròpichs
de modo que hi fa un caliu
que alló es mes un Riu Infern
que no pas un Riu Muni

També Riu d' Or l' anomenan
à causa d' algú tranquil,
perque d' or, no n' hi ha ni sombras,
ni ningú jamay n' ha vist...

Quatre mos bruts y pobres
son los que habitan allí,
comerciant ab bat de moro
sorra per lastre y maifis....

Aquesta es la gran colonia,
que l' embaixadó à Paris,
ha lograt ab molta táctica
després d' un pet molt antich.

Per ara Riu d' Or ja 'ns costa
lo marquesat del Muni,
y en los presupuestos próximos
'ns contarán un sentit
perque es necessari inclourehi
per coloniá aquell pais
assignacions, canongias,
nóminas y gastos mil
que compensin als Xupópters
qu' han fet lo cau à Madrid,
de la pérdua de 'ls terrenos
antillans, y fi ipins

Aixó y 'l titul de marras
y guerras pe 'l povernir
serán los fruyts de la nova
colonia del Riu Muni

Diu qu' ara vindrá en Golfin
ó siga un golfo petit,
ó be siga un trinxe rayre
segons los termes d' aquí,

Lo qual porta per objecte
ficarse á la Casa Grau
y furatejar los comptes
per veure si en regla están

Lo resultat mes probab'e
que darà aquesta inspecció,
será que 'l nostre Cabido
haurá rebut del carpó,

Puig si en Dato no ho arregla
ó bé en Silvela hi consent,
s' haurán acabat los lios
dintre aquest Ajuntament

Pro de piés, 'n vindrá un altre,
que será cent cops pi jor,
y s' omplirán uns quans tipos
qu' están buyts del pahidor,

Y á la fi ab tantas trifugas,
lo ciutat sufrirá 'l jou
d' una turba de parássits
que, entrant de cap y de nou,
y portant fam atrassada
tot anirà de recó

y. . aquets serán los miracles,
qu' haurá fet la selecció.

Pe 'l cas que 'l Golfin de marras
suspengués l' Ajuntament
y al buscar qui 'l sus tituheixi
's trobés que no 'è gent,

Li recomano la torra
que al carrer d' Amalia 's veu
¡Regiradors permissims,
allí n' hi ha un bé de Deu!

M. RIUSECH

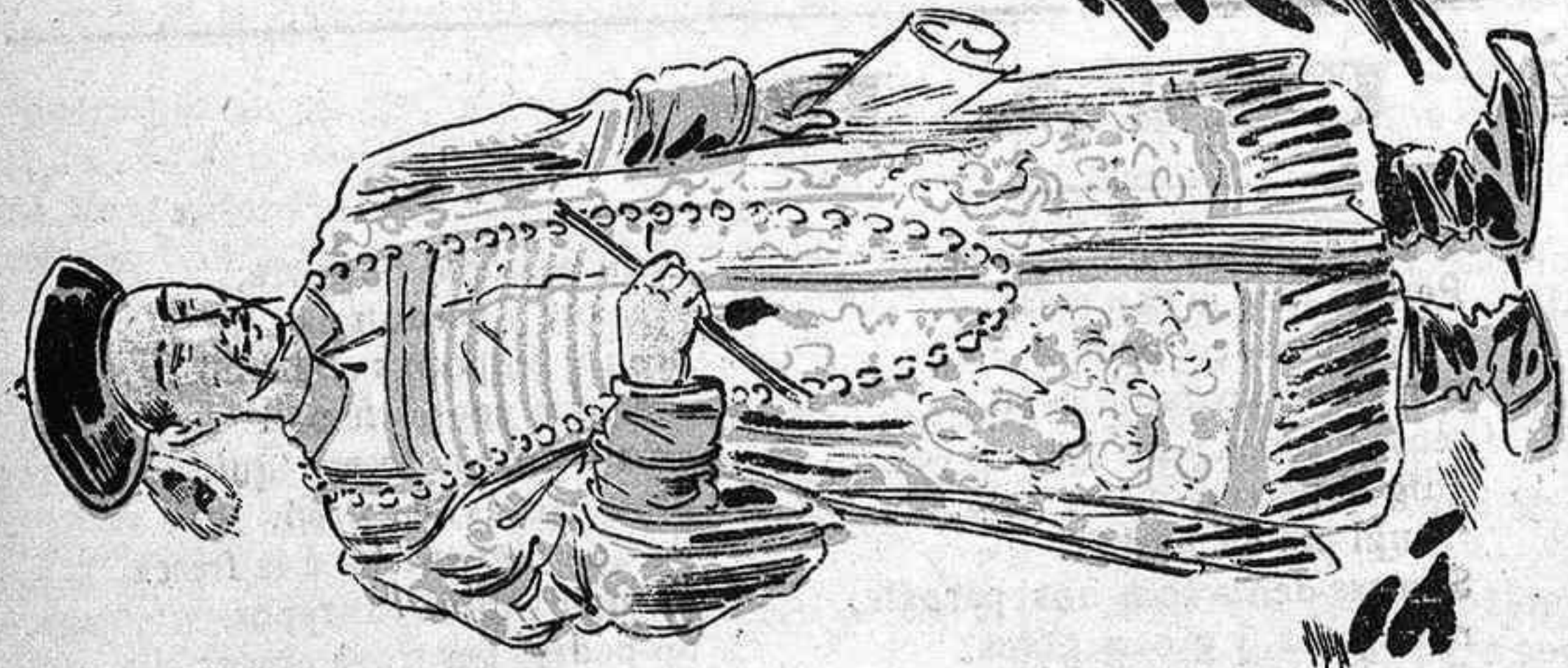
À UNA P...

Paca porca; poca-pena;
esperpento; presumida;
pastanaga comprimida,
de pellingos sempre p ena.
Portas polvos y pomadas
per passar per primorosa
sent la raspa mes rasposa
y que reb mes patacadas.
Mes petita que cap tap
¡punyell! tu prou t' esplicas,
pero quan parlas m' empipas,

y 'm repugnas com un nap.
Perque tens el cap pelat
portas perruca ¡pendó!
per xó m' apars un capó
sense plumas y per jat;
puig la perruca no 't tapa
'l tupí ple de pardais.
Son tas dents com uns parpals;
mala popa, y grossa grapa.
Per papers de comprimaria
no tens preu; per trapessera,

poch persona; putinera;
repetosa y perdularia
prou t' emportas el palmó.
Mes si 't pensas fe pa i'
an als pinxos de per 'qui...
prou patirás de carpó.
Perque prenentho á la fresca
y empolvante sens repós,
no podrás pas trot à espós.
¡Paca, piea poch, la pesca!

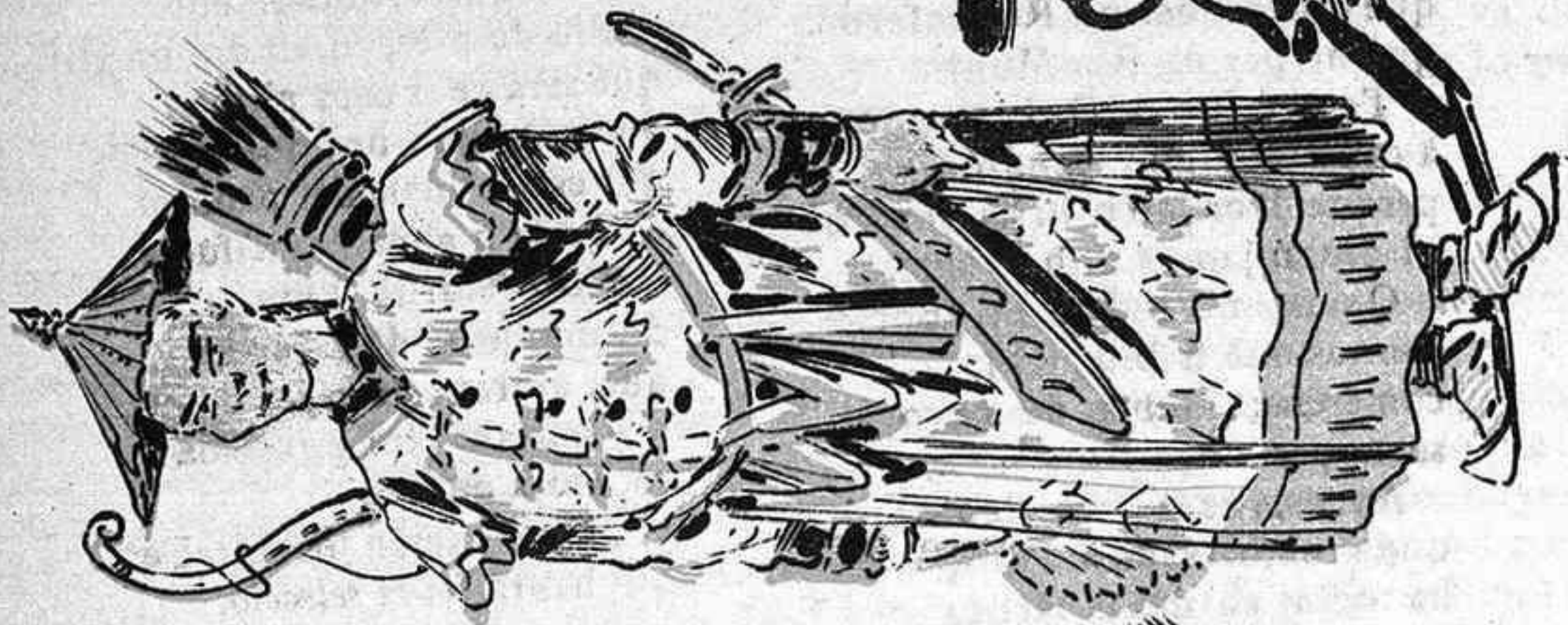
LLUIS G. SALVADOR.

El mandari Fo-Til-la

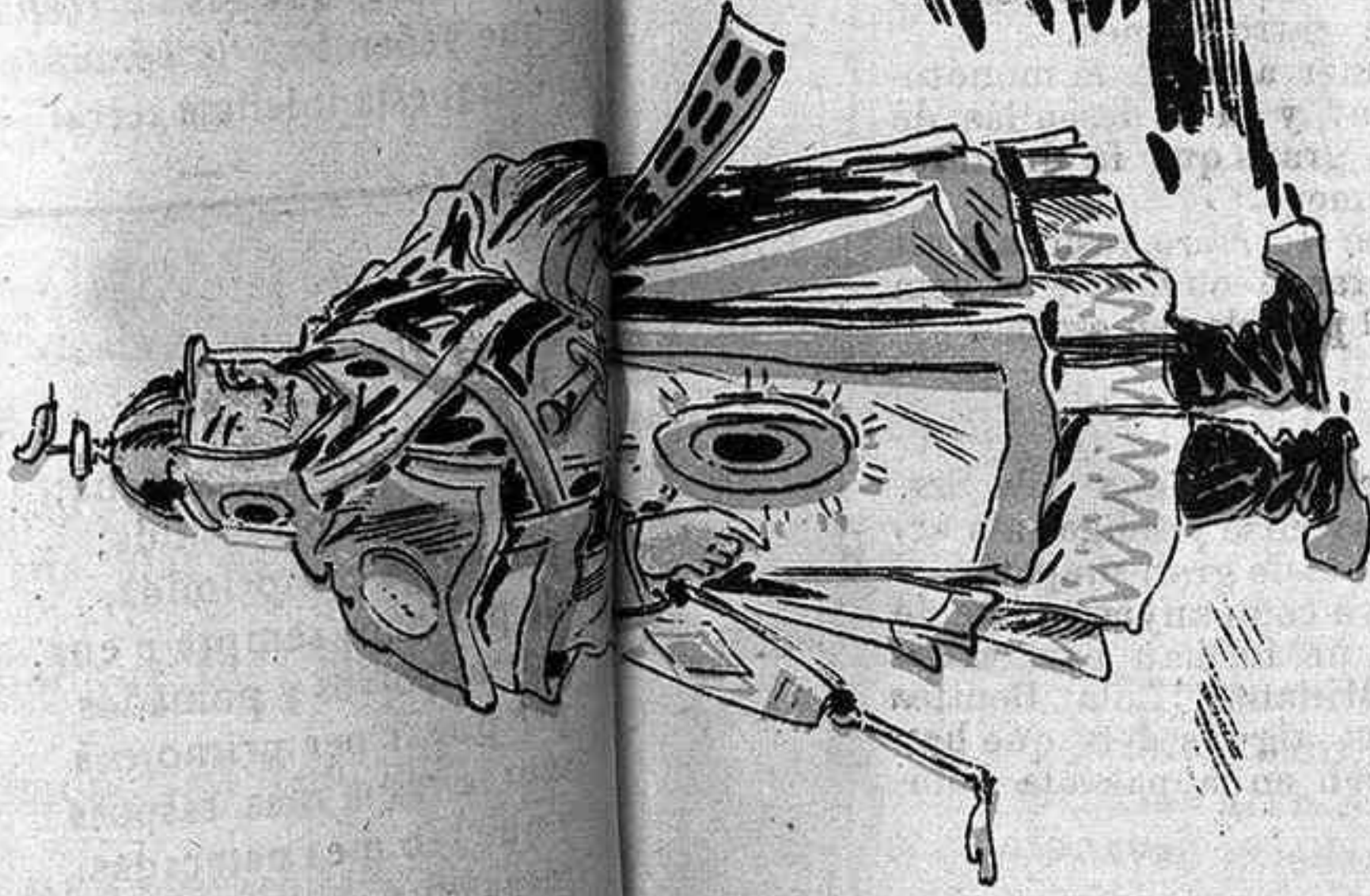
Tam-Tam capellá xino.

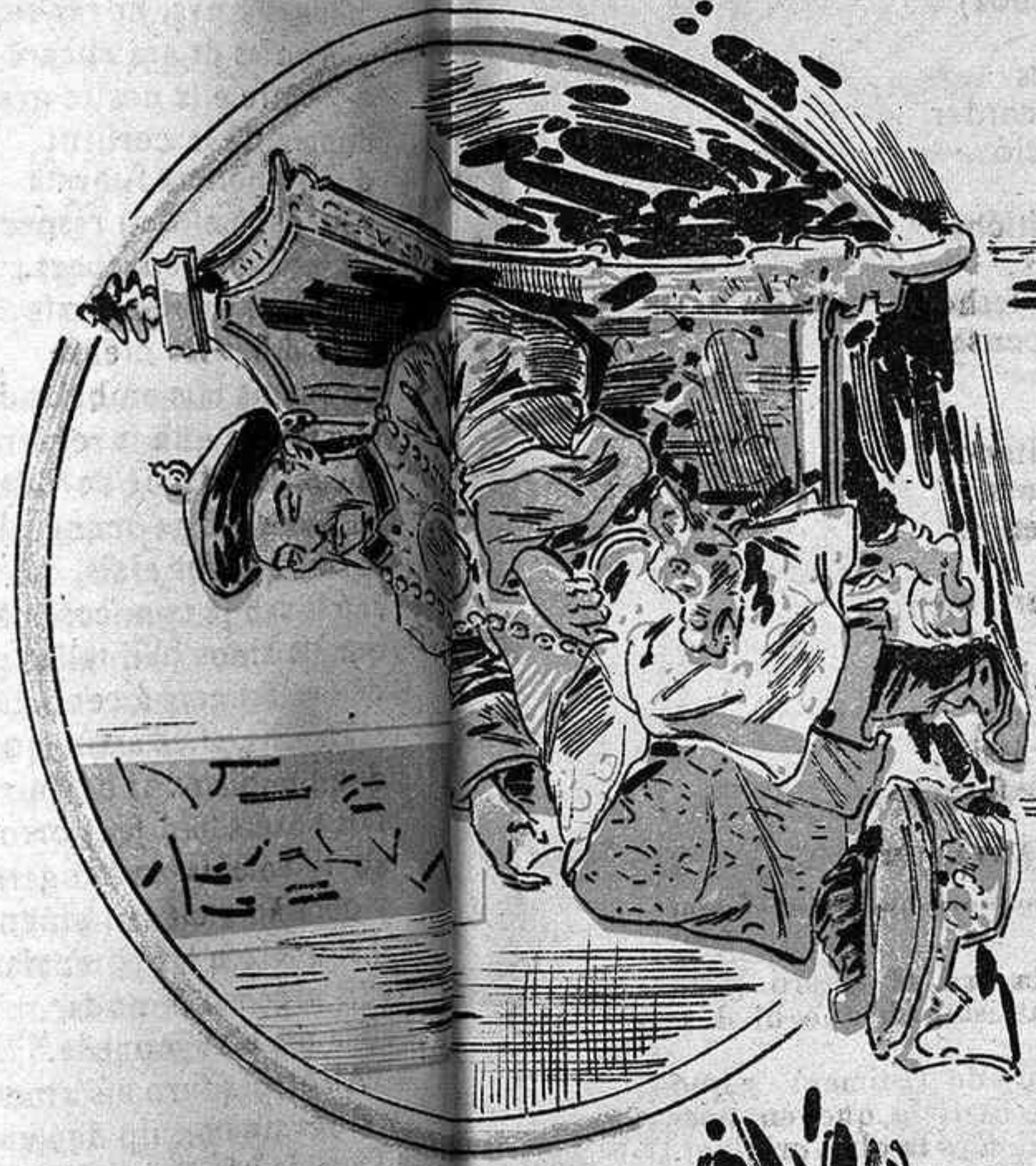
L' arquer Fa-Shang

Un pistolo de Pekin

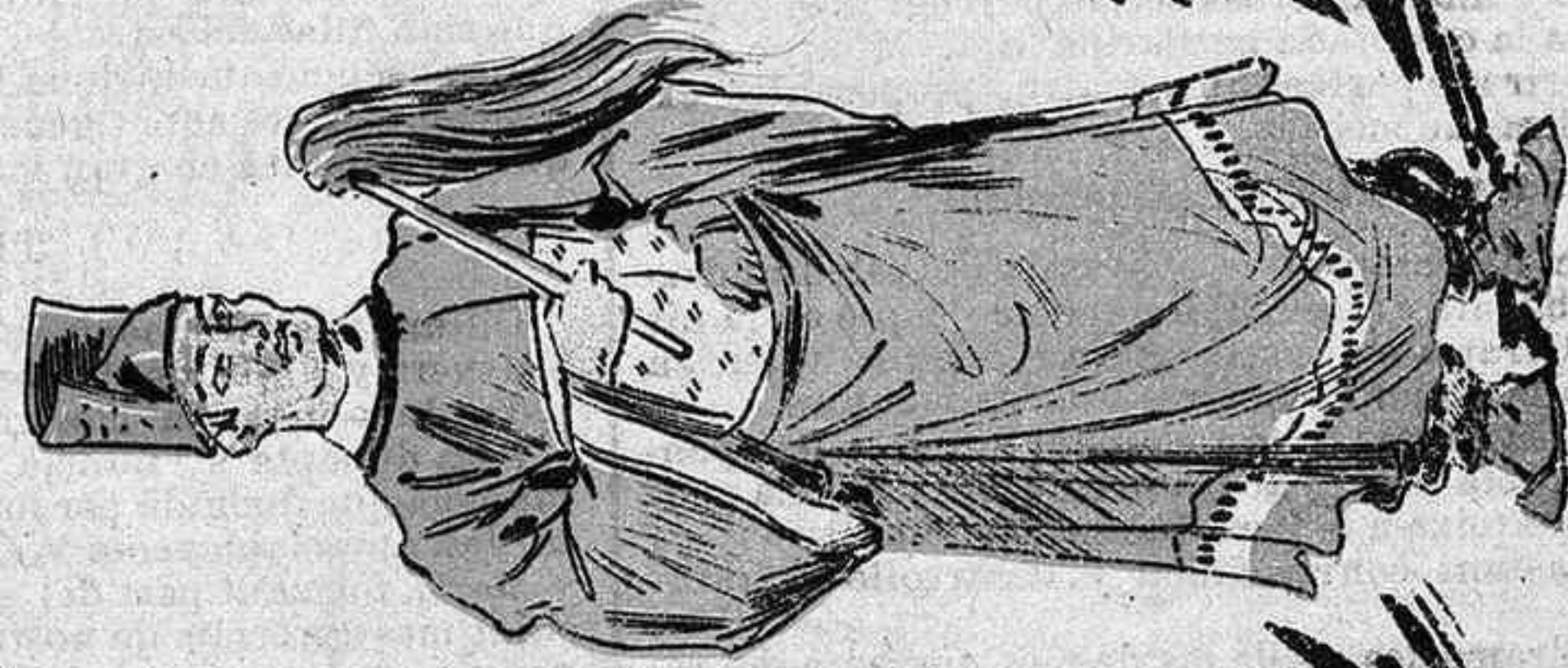
El general Xim-Xim

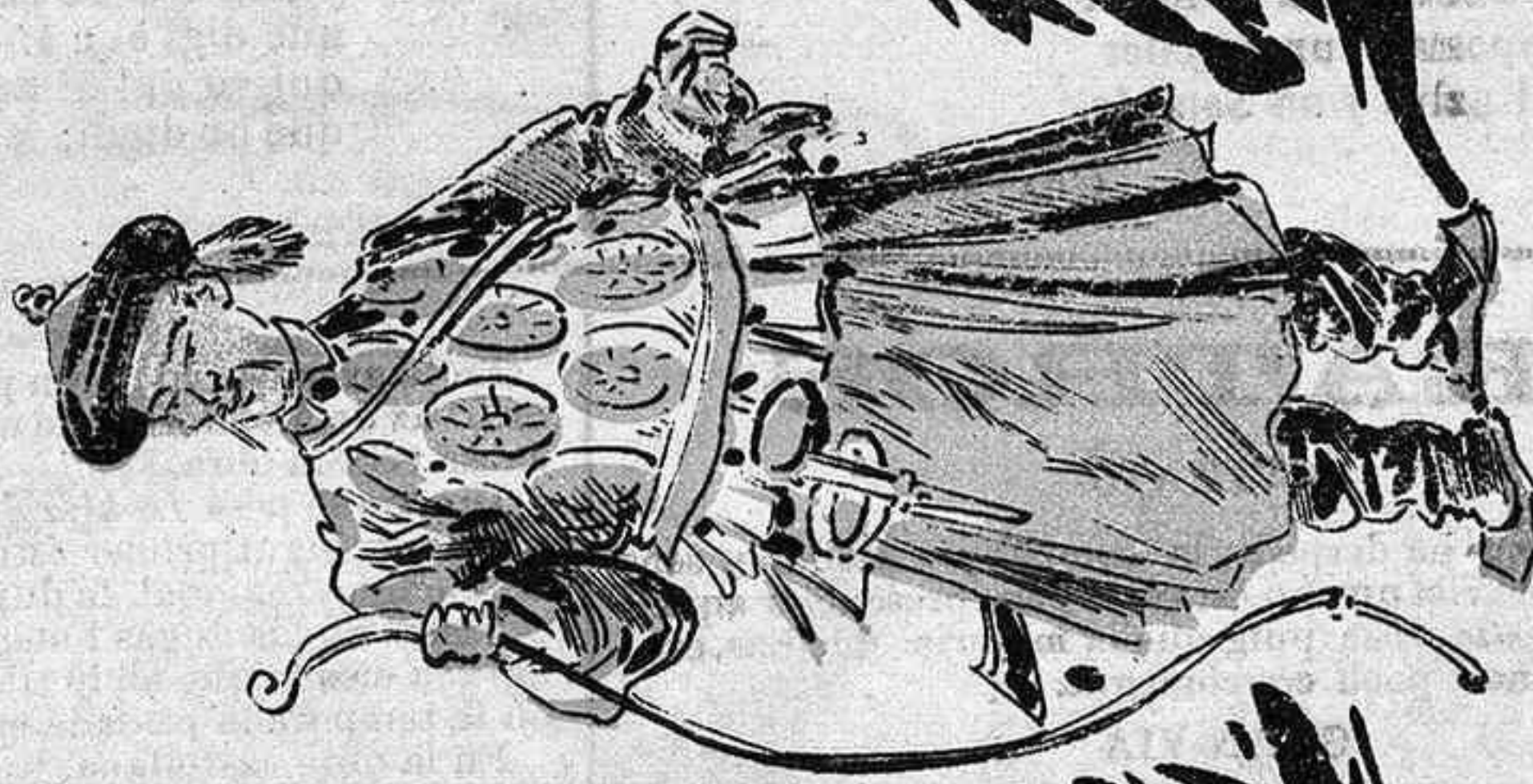
L' emperador Sit-Han-Kan-Tan-Yot-Kink-Sor

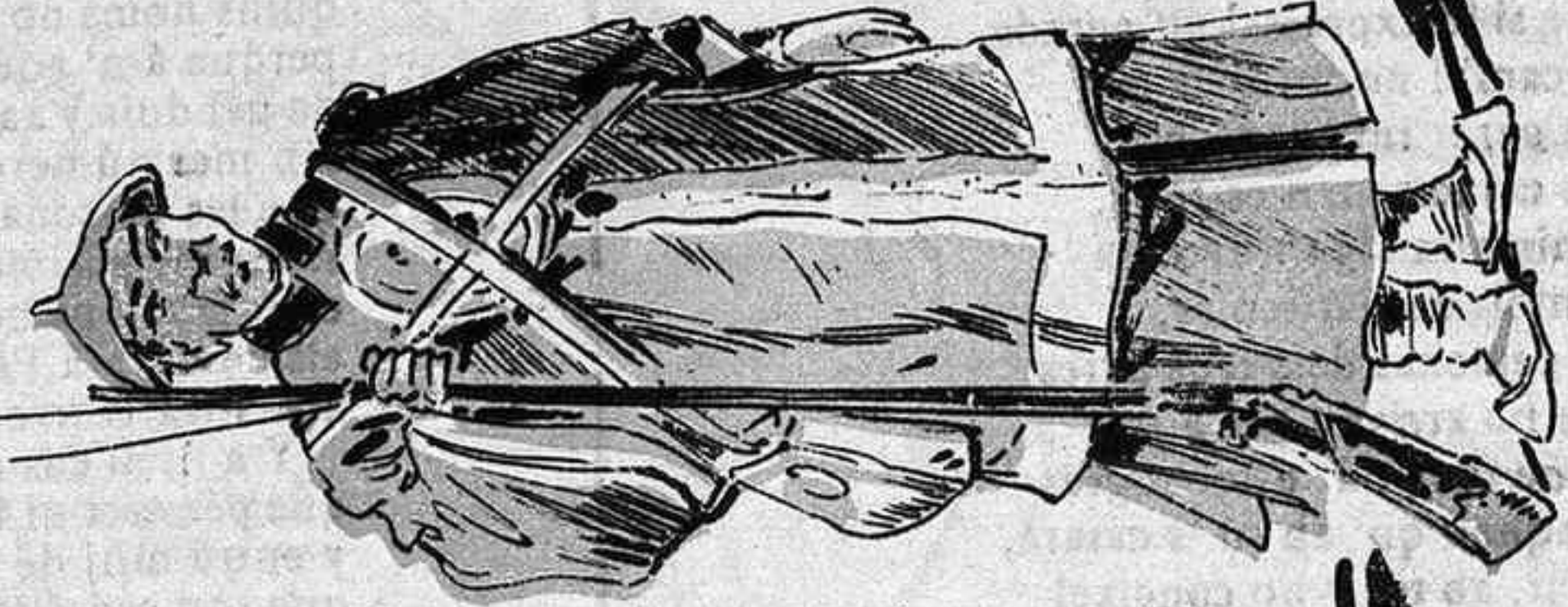
El Pelaez de Canton

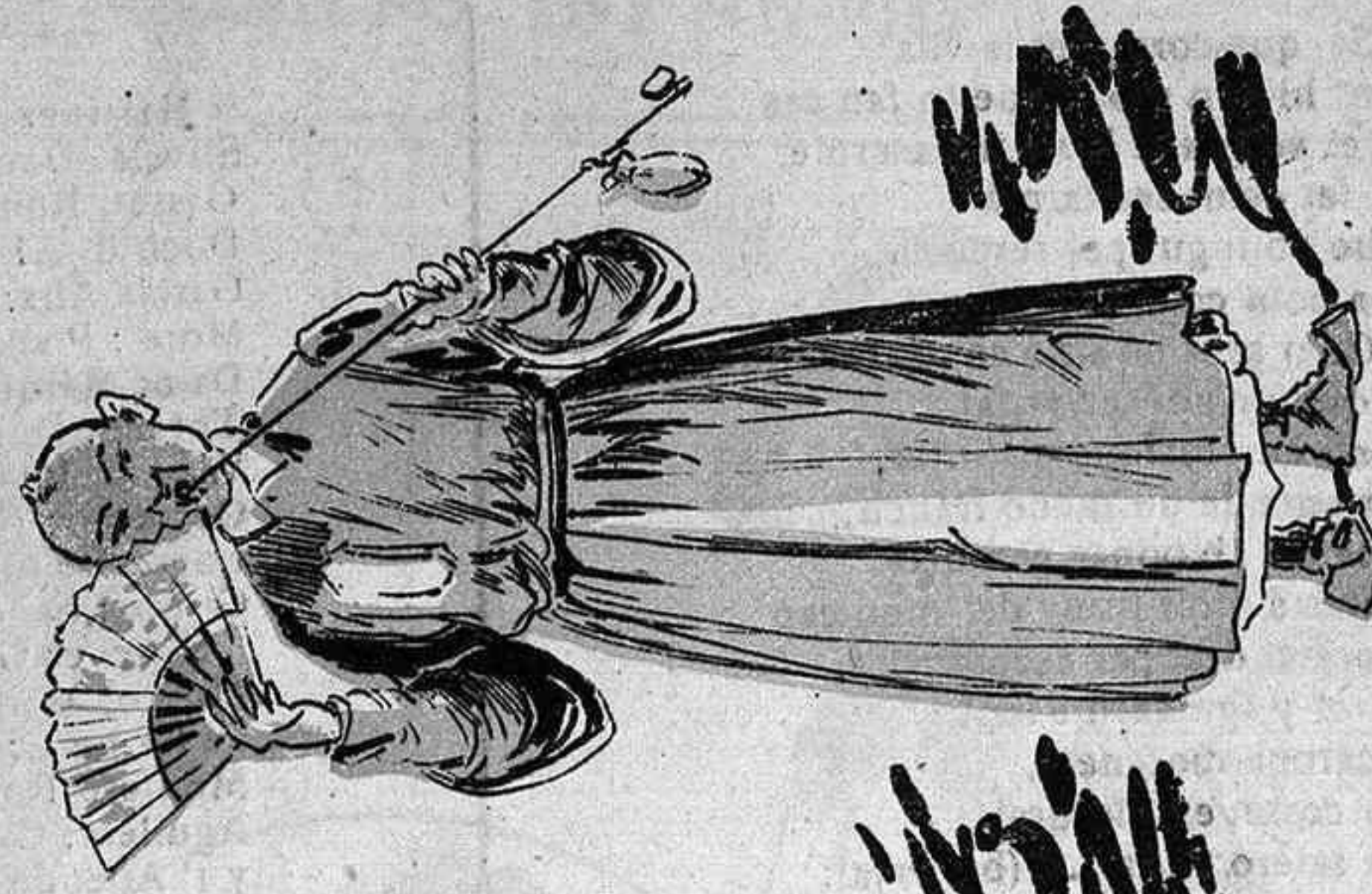
El polisson Kica-T'ing

En Vilaseca xino

Chung-Heu-Marra -Mbeu

Ning-Ning barbé imperial

A...

Se que corra per la vila
y n' hi han molts que 'n fan cas
que: vo guent jo ab tu casarme,
he fet demanar ta má
y he obtingut per resposta
una pota colossal.

Com sabs bé aixó es tot mentida;
ja que no pot ser veritat,
quan en ocasions distintas,
parlante de un modo franch,
t' he dit ab bonas paraulas
qu' está molt lluny del meu cap
el pretendret per esposa
ab tot y agrardarme tant
ta carona moreneta,
ton cosset eculptural,
ton salero y ton...—(be, vaja!
mes val que ho deixém estar,
perque son cosas aquestas
que 'l dirlas no gens m' escau;)
puig si lo expressat m' agrada,
en cambi no 'm xoca pas
ton genit inaguantable,
ton caracter tan estrany,
ta historia algo nuvolosa
y, molt en particular,
las personas dels teus pares
que no arriuan pas á tals
y que tenen d' ésser sogres
d' aquell qu' ab tú 's casará,
à qui, ab tot y no coneixel
ja 'l planyo per endevant,
donchs al entrá à casa teva
viu à entre una Trinitat
composta d' un Lucifer
un Luzbel y un Satanás.

GRATACÓS

TEATROS

NOVETATS

A la francesa s' ha despedit la companyia italiana, sens dupte per haver vist que no estavam pera presenciar aquell *triunfo del Cristianisme*. puig que la majoria de dies, estigué lo teatro molt poch concorregut.

GRAN-VIA

Ab una companyia cómic dramática que dirigida per lo Sr. Bolumar y una numerosa secció coreogràfica qual frente hi figura la celebrada batllarina Sra. Monroe, disapte pensa obrir sas portas aquet teatro, propositantse explotar grans obras de màgica.

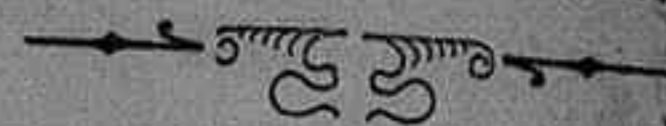
CATALUNYA (Eldorado)

Lo sol anunci de posarse una obra nova del celebrat dramaturg Sr. Echegaray (Joseph) fou motiu de que en la nit del estreno del drama en questió *El loco Dios*, se vejés en lo teatro la plana major de nostres literats y autors.

Com en totas las obras de tan eminent autor, hi han penaments á doxo, está escrita ab prosa correcta y galana pero lo fondo de la mateixa á la part que sumament atrevit, es de argument bastant convencional y desarrollo extraordinari.

Com á forsa dramática, es de las de mes empenta del repertori del Sr. Echegaray, pero un cop descansadas las facultats mentals del expectador, se veu massa inverosimil.

¿Que 'ls hi sembla?

Martinez Campos; Sagasta;
Silvela, Duch de Te uan;
Gasset; Romero Robledo;
Duch d Almodovar; Pidal;
García Alix; Po avieja;
More; Pianas y C-sals;
Dato; Marques de Vadillo;
Toreno; Duran y B-is;
Weyler; Pando; Villaverde;
Canalejas; Nocedal;
Lopez Dominguez; Gamazo;
Giron; Sanchez Roman;
Sanchez Guerra; Romanones;
Mauro, Marques d' Aguiar
de Campó; Duch de Tamames;
Montero Rios; Mataix;
Aguilera; Cas eitanos;
y l' Alende Salazar,
(el nou ministre d' hisenda)
y mil altres diputats
ex-ministres y ministres
quins noms no puch recordar
perque á n' aquesa nació
de ganduls y xarlatans
fan mes número 'ls polítichs
que las personas formals,
si 'm fos posible á mi 'l ferho
com fa temps ho tinch pensat,
els enviava à Paris
à la Fira Universal.

Y a lli al costat dels gitanos
que per cert ni ha bastants,
y entre mij de las flimencas
que son especialitats
qu' Espanya envia al Certámen,
els posava, en pedestals
y un rétol de pam y mitj
que digués c á: «Ciudadans;
qui vugui d' aquets parásits,
que ho digui; 's donan de franch».

L. G. SALVADOR

En la execucio hi feren primors la Sra. Guerrero y lo Sr. Diaz de Mendoza, que es ab los artistas ab que hi descansa tota la obra.

Dimars se posá *La hija del mar* obra de Guimerá, y que per haver sigut primer estrenada en castella que en nostre llengua regional, fa duptarse quina es la obra original.

Vistas ab las dugas lenguas, debém confessar que 'ns agrada mes la que ab lo títul de *La filla del mar* s' estrená en la temporada passada en nostre teatro Romea.

En la obra castellana, tot lo primer acte se fá monótono, lo según no interessa lo suficient y en lo desenllás de la obra hi ha unas puerilitats tan grans que fa duptarse que sian fillas del estre del Sr. Guimerá.

La execució que hi dona la troupe Guerrero, resulta molt deficient. No es aquet género d' obras lo seu fort, y creyém que 's ridiculisa en gran manera al posarlas en escena.

TIVOLI

Dilluns passat la companyia lirica valenciana dels Srs. Talavera y Valls, feu lo despido, haventse prodigat als artistas de la mateixa, mostras evidents de gran simpatia.

Pera dissapte s' anuncia una nova companyia també de sarsuela que dirigida per lo Sr. Gil, ne forman part artista tan apreciabls com las Sras. Millanes, (Lola) Benitez y Marti, formant part del sexo fort alguns dels que han sigut mes apreciats de nostre publich en la passada companyia.

UN CÒMIC RETIRAT.

LA TOMASA
QUENTO INFANTIL

En Pepito y la Marce-
neta veieren un dia un
globo ab un aeronauta.

¡Y lo qu' es l'instint d'
imitació! Varen comprar
dos bombas...

Y un mapa d' Europa
per ferhi las oportunas
consultas.

Ja ficats dintre del cis-
tell mes gran de la cuyna,
donavan l' ¡adeu! á sos papas.

Quan ¡Oh desgracia! En comptes
de tallar las amarras, tallaren las
bombas, que s' enlayraren, deixant-
los desconsolats.

K. Bernat

Campanadas

Ja está nombrada la Comissió provincial barcelonina de pròxim Congrés Hispano-Americà.

¿Eh quina llista més llarga de noms? Com que 's tracta de regenerar *nada menos* la rassa llatina entre abdos mons y de recuperar lo perdut, ja podéu contar si 'ls comissionats serán gent d'upa per més que molts d'ells no ho semblin y gent d'empenya y de volada.

De volada sobre tot com 'n Russiñol y 'n Passarell.

Nosaltres hi tenim tanta confiança y n'esperém tant grans resultats d'aqueix Congrés Hispano-Americà, que 'ns atrevim á assegurar pe 'l prompte, lo desarrollo en grau superlatiu del art culinari durant tot lo temps que duri y l'augment de relacions (de sobretaula) entre la Espanya de la gana y l'América afamada.

Perque 'ls principals temas de discussió anirán acompanyats del seu corresponent *menú*.

¡Com tots 'ls Congressos y Asambleas d'aqueixa naturalesa!

'Ls camálchs qu'ofereixen sos serveys al públich en la Estació del ferrocarril de Fransa varen acudir días endarrera al senyor Gobernador civil en contra dels de l'*ordre* pe 'l seu modo de m:tar pussas, quan tractan de privar l'exercici dels drets individuals á tot bitxo vivent, pe 'l prurito de *prestar servicio*.

Algo de rahó devían tenir aquells funcionaris de la corda, quan dita autoritat obrí expedient contra 'ls funcionaris de la tranca que...

¡Cada día son més impopulars!

¡Ni poden lliga ab 'ls camálchs!

Estém salvats.

Ha donat excelent resultat la proba oficial d'un aparato de seguretat pera evitar los accidents á que pot donar lloch lo trencarse tant sovint 'ls cables dels tranvías eléctrichs.

Estém salvats... si 'ls posan en práctica aqueixos providencials aparatos.

Per lo mateix que... no 'ls posarán fins que al inventor del aparato de seguretat li hagi caygut al cap un alambre.

Qu' es lo més segú.

Acabo de llegir en el *diario de la noche* que ahir va fer tanta calor.

Es lo dupte que jo tenía; perque ja m'ho semblava que 'l Sol picava.

No vaig ficarme ab 'ls graus perque á casa no hi há cap militar; pero vaig ficarme ab la suor del coll de la camisa, y, quan hasta 'ls colls de camisa suan, es lo colmo.

¡Es molt graciós que 'ls *diarios de la noche* siguin, ls que fassin sabernos si realment ha fet xafogor durant el día ó no!

Com que un no se 'n adona encara que s'ofegui...

¡Aqueixas *perretes* y aqueixos *quinzets* que 'n fan dir de tonterías!

A propósit de la temperatura:

«*Hoy contraerán matrimonio en esta ciudad los señores siguientes...*»

Sempre que llegeixo aixó, are com are, en lo temps d'escal-fa que atravessém, planyo á tots 'ls nuvis; perque, diferent dels que hi estém fets á haver de dormir ab companyia per forsa.

Lo dormirhi per gust es lo sacrifici més heróich que pot fer qualsevol mortal que vagi sol y s'emboiqui.

Se necessita un temperament molt atemperat á la temperatura reynant, per entrar al nostre gremi dins d'aquet mes desafi-ant de barra á barra l'adagi:

Pe 'l Juliol...

Es tant propi lo pendre estat en la estació que passém... com las figas al Agost.

Ja está dit tot.

Lo número extraordinari d'adhesions rebudas en lo Círcol Silvelista, ab motiu de la publicació del missatge dirigit per la Directiva al senyor Silvela, revela una de las dugas cosas següents:

O que 'ls adherits á n' en Silvela son uns neulas tots ple-gats;

O que 'n Silvela se 'ls rifa á tots junts.

Aixó últim es lo més probable, perque lo primer es lo més lògic.

Neula es sinónim de silvelista.

S'assegura que tots 'ls ministres trevallen de ferm en la confecció dels pròxims pressupostos dels seus departaments respectius.

Ho creyém encare que no 'ns ho jurin.

Tot lo que fá olor de pressupost... despertat sempre las enrgias y la activitat dels nostres governants.

Lo pressupost ministerial es lo carbó que fá bullir l'olla.

Fins que trayentla del foch 's quedi ab nansas als dits la situació.

Bé massa que tarda.

¿En qué quedém?

¿Els varen pelar ó no 'ls varen pelar als estrangers allá á la Xina?

¡Pobra gent! Hém fet anar tant en renou sas vidas y mira-cles que, si per sort encare viuhen y llegeixen tots 'ls telegra-mas que han circulat matantlos y resucitantlos, 's morirán de fástich.

'S veu que Shangay es lo centro exportador de *garrofas* més important del mon.

Y l'agencia telegráfica de Londres un criadero de *guatllas* tant acreditat com qualsevulga dels Estats-Units.

Aqueixos corresponsals telegráfichs dels periódichs-lensols enganyan com á xinos á tots 'ls lectors del Univers.

Tenint un Marqués per Director general de Comunicacions un Compte per Gobernador de la *Cuadra*, dich, de la *Córt*, y un Duch per Batlle de la Vila de fer l'os, la Espanya torna á ser lo país de la noblesa

Y de la sang blava.

Lo triunvirat Toreno-Portago-Mauro es un *dato* eloquent de que la regeneració ibérica es un fet.

Si la Historia no arriba á parlar d'aqueixos tres personatjes (que no 'n parlará), mereixerá 'l despreci de tots 'ls madri-lenyos.

¡Pas als pinxos guarda-espatllas del de la *daga*!

Lo tristement famós *Heraldo* de la Castella degenerada, torna á doná 'l crít d' alerta á la Patria... castellana ab motiu de las ovacions que aireplega l' «Orfeo Catalá» à tot arréu ahont se presenta.

L' entussiasme que despertá á Reus últimament lo té preocupadíssim, perque es senyal que la integritat nacional torna á está en perill, segons ell.

Que desbarri un periodiquet ó un *papelito* de provincia no fora d' estranyar tenint en compte que la *sàbia ilustración* está centralisa 'a al Manzanares, pero que racioni ab 'ls peus *el periódico de más circulación*, ers acaba de convencer que la mateixa catalanofobia li ha girat 'l cervell.

¡Que té que veure l' Art ab aqueixas miserias!

La primera institució coral d' Espanya honra á la Patria ab sos cants, tant com la deshonran 'ls brams de sos enemichs envejosos de la seva gloria.

He dicho.

Eureka: toquéu las campanas.

Lo gran Machaquito y l' idem Lagartijo, segons contan las crónicas, pen 'rán l' alternativa lo próxim Septiembre, si no plou.

Están invitats á tant solemníssim acte l' inmens Califa de Córdoba y 'l sublim Rafael: 'ls dos principals culpables del pervertiment moral de las costums nostras durant aquet fi de sigle.

L' espectacle nacional contarà ab dos cómplices més de la mort alevosa de la moralitat espanyola.

Y ab dugas *coletas* més.

Ja no es cap *Corcova* 'l bugadera que envía 'l Govern per treure 'ls drapets al sol á nostra administració municipal passada per aygua.

Are es un *Golfin*.

Es dir, un *golfo* disminuít; com si diguéssim un petit trin-xerayre.

Gente con gente, que deya aquell.

Entre *golfos* no 's pert rés.

Diálech arreplegat al mirador de la *Deliciosa*:

—¿Per qué 'n diuhen taparrabos, papá, d' aqueixos devanets que portan vostés per banyarse?

—Perque 'ls papás que portan aquí á las nenas, no tenen modos ni vergonya, com jo mateix,

La temperatura can-i-cul-ar que disfrutém produheix 'ls seus efectes *galitans* á la Plassa de Catalunya.

A la quènta, en un dels llochs més *reservats* d' aquell Desert de Sahara, ó *Saharassa*, un *Xanxes* sorprengué l' altra nit á dos *esquenas* que 's protegían mútuament á lo *ribat*, fent cas omís per complet de la igualtat de sexes.

Veurers esguerrat 'l marro á lo millor de la funció sodomita, 'l de Sodoma... ¡camas ajudéme, cordantse las calsas!; pró 'l de Gomorra, considerantse insultat y cohibit en l' exercici pe 'l retrocés dels drets individuals, las vá tenir molt tiessas ab lo súbdit de 'n Vilaseca, que no las tenia totas ab las mans al darrera desde 'l principi de la escena.

Per fi, 'l de Gomorra, á pesar de negar que li haguessin alsa la camisa, se n' hagué d' aná á pendre un bany d' asiento als calabossos del Jutjat.

D' apellido 's diu *Rubinat*; nom ben inútil per ell; puig s' assegura que es un enemich acérrim de las purgas y un partidari furiós de las lavativas a peu dret.

Aquell *puri* de Manresa que li va passar aquell cas com un cabás á la Barceloneta, haurá quedat ben desenganyat de la marinada que per aquí corre.

¡Ah! ¿No saben lo que li va passar?

Pues; l' home, per contemplar la gran bassa d' aygua de la mar vella, se n' aná tot xano xano cap al barri de la pesca, y al passar pe 'l carré de Sant Ramón li varen fer 'l *psit-psit* de rúbrica dugas *Venus* de pela y sis regatejant una mica. No 'n va fer cas 'l jayo. Ellas ¿qué te 'n fan? Li prenen la catxutxa y l' pobre home després de bregar una bona estona va conseguir recobrarla y se 'n aná satisfet d' haver sortit victoriós del *lance*.

Al cap d' un rato que li havia ocurregut l' aventura ab aquellas sí fides deixebles de *Caco*, y quan ja las havia deixat, s' adoná que li faltavan del butxacó del jech tots 'ls bitllets de Banch que duya, que ningú ho hauria dit may.

Corre d' aquí, corre d' allá, buscant un municipal, y al cap de mitj quart y set minuts re trobá un que feya 'l calé: li denuncia 'l fet: se 'n van al colomar ahont s' havían ficat las *palomas*, y, com que eran *mensajeras*, ja havían volat. No mes varen aixarpar á una miloca desentesa que va aná á fer niu al l'asseig de San Joan.

En quant al paradero dels bitllets, 's troban,
segons noticia trasmesa,
entre Tots Sants y Manresa.

*
* *

Y la seguritat individual
no s' refia de cap municipal.

S' ha establert en aquesta ciutat una societat, al objecte exclusiu d' arreglar Companyías líricas y dramáticas, contractas d' artistas de tot género y formacions d' orquestas, dedicantse especialment á proporcionar cantadoras y artistas pera 'ls cafés-concerts.

La societat de referencia porta 'l nom de Trullás y Tudury; y, atesa la competencia en assumptos teatrals, del senyor Trullás, antich y acreditat actor, no duptém que las Companyías y Empresas de teatro sollicitarán 'ls seus favors, ab la seguritat de que quedarán complascudas á la mida de sos desitjos.

Havém rebut la revista mensual «Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer».

Queda establert lo cambi.

Ara que la calor está poch menys que asfixiantnos, oportú es fer present á nostres llegidors qu' á Catalunya hi ha llochs ahont no 's coneix l' istiu.

Tots los qu' agafan la maleta y s' en van á la Vall de Ribas, tenint bon caydado d' hostatjarse en l' establiment balneari de don Tomás Montagut, se poden riure dels que están exposats a's ardors d' un sol liquid dor.

En l' esmentat establiment, se logra la curació d' una infinitat de malalties.

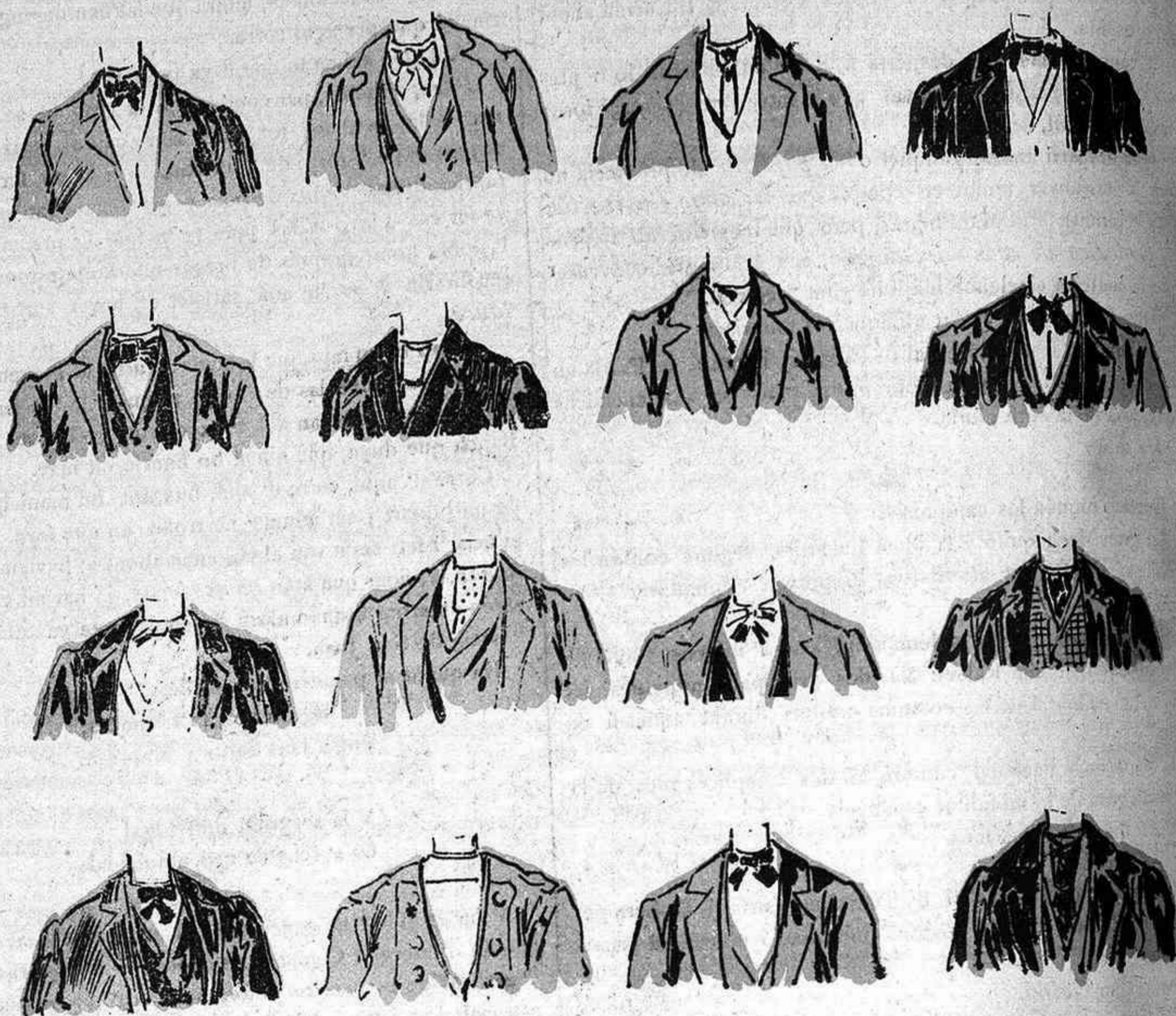
Val la pena d' arribarshi.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dí 28 del pasat mes)

J. Matas: No m' agrada prou; Lluís G. Salvador: Anirá;
Gratacós: Id.; Joseph María Feliu: Id.

LA TOMASA
PROBLEMA INTRINGAT

DECAPITATS QUE RECLAMAN SON CAP (La solució en lo número próxim.)
(Vegis la corresponent explicació en la nostra SECCIÓ DE CURIOSITATS)

